

ОЦІНКА МОЖЛИВИХ ЕФЕКТІВ ВІД ВИКОРИСТАННЯ ЛІЗИНГУ НА ДЕРЕВООБРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ КАРПАТСЬКОГО РЕГІОНУ УКРАЇНИ

*Наливайко Н.Я., асистент кафедри економіки підприємства,
Національний лісотехнічний університет України, м. Львів, Україна*

Основним принципом і метою діяльності будь-якого бізнесу є отримання позитивних ефектів, насамперед економічних, у вигляді зростання прибутку, рентабельності, доходу й інших фінансово-економічних показників. При цьому сучасне деревообробне (д/о) підприємство встановлює поліаспектні цілі діяльності, а серед домінуючих, поряд із фінансовими, є екологічні цілі та завдання. Одним із способів досягнення екологічних цілей д/о підприємств є застосування лізингу. Однак, при цьому слід розрахувати економічний результат від реалізації екологічних цілей.

Використовуючи лізинг, можна вже сьогодні отримати те обладнання, яке конкуренти зможуть придбати лише завтра. При використанні лізингу для фінансування придбання обладнання, лізингові платежі в повному обсязі зменшують базу оподаткування по податку на прибуток підприємств. Лізинг - це гарантована державою можливість економії на податках, що дозволяє спрямовувати грошові кошти підприємства не на сплату податку на прибуток, а на розширення виробництва та впровадження нових технологій [1].

Від застосування лізингу д/о підприємства повинні також отримувати низку позитивних екологічних ефектів у різних аспектах і напрямках діяльності. Сучасне підприємство діє в середовищі різних груп впливу або зацікавлених груп (стейкхолдерів). До груп впливу слід віднести: споживачів продукції підприємства; постачальників; суспільство або територіальна громада; власників підприємства; керівників підприємства; персонал (виконавці); державні органи влади з якими взаємодіє підприємство. Кожна із цих груп впливу при запровадженні лізингу, як правило, змушена понести додаткові витрати, а інколи і втрати з метою досягнення екологічних цілей і завдань. При цьому кожна із них, при успішній реалізації лізингу, отримує екологічні та економічні результати. Усі можливі додаткові витрати на екологізацію з допомогою лізингу, а також отримані економічні та екологічні ефекти зведено в таблицю 1.

Загалом підприємство не одразу отримує ефект від запровадження лізингу з метою екологізації діяльності, а тим більше позитивні економічні результати. Як показує аналіз діяльності д/о підприємств Карпатського регіону України, спочатку необхідно здійснити капіталовкладення для укладання лізингової угоди, пошук необхідного обладнання здатного забезпечити отримання економічних та екологічних результатів, провести пусконаладжувальні роботи, підвищити кваліфікацію персоналу для роботи на новому обладнанні тощо.

Додаткові витрати на екологізацію виробництва та отримані екологічні та економічні ефекти від використання лізингу

<i>Групи впливу</i>	<i>Додаткові витрати пов'язані з екологізацією</i>	<i>Отриманий екологічний та економічний ефект</i>
Споживачі	Можливе зростання вартості продукції, оскільки ймовірно збільшення собівартості.	Екологічно чиста продукція, зростання можливостей для чистої утилізації продукції.
Постачальники	Додаткові витрати на постачання екологічно чистої сировини та «простої» під час заміни обладнання, отриманого за лізинговими угодами.	Створення екологічно чистого ланцюжка виробництва, горизонтально інтегрованого.
Суспільство	Можливе скорочення кількості робочих місць через нове обладнання, отримане в лізинг.	Зменшення кількості відходів, викидів у атмосферу, енергоспоживання, забруднення стічних вод.
Власники	Додаткові капіталовкладення та лізингові платежі	Додаткові доходи та покращення фінансових показників, покращення іміджу підприємства та лояльності споживачів, скорочення екологічних штрафів, пені й інших платежів.
Керівники підприємства	Додаткові управлінські витрати на проведення змін, спрямованих на екологізацію діяльності.	Зниження професійних захворювань у зв'язку із покращенням екологізації виробництва.
Персонал (виконавці)	Додаткові витрати на навчання діяльності на новому обладнанні та при новій технології виробництва.	Підвищення кваліфікації працівників при роботі із новою екологічною продукцією, зниження професійної захворюваності та професійних травм, зростання продуктивності праці.
Державні органи влади	Підтримка проекту в тому числі зменшення податків у зв'язку із сплатою лізингових платежів, які зменшують базу оподаткування та суму таких платежів.	Збільшення обсягів виробництва екологічно чистої продукції, зниження забруднення води, атмосфери.

Джерело: сформовано автором

Тому, на початкових етапах виконання лізингових угод підприємство матиме додаткові витрати, а лише потім зможе отримати позитивний екологічний та економічний ефект, що відобразиться в додаткових грошових надходженнях.

Для розрахунку точного значення ефекту від екологізації діяльності д/о підприємств на засадах використання лізингу слід врахувати усі витрати від лізингу й отримані результати. Відповідно для цього слід порівняти усі витрати та втрати д/о підприємств до і після використання лізингу з метою екологізації діяльності. Відповідно, усі витрати на використання лізингу з метою екологізації діяльності д/о підприємств повинні бути нижчими за отримані додаткові ефекти – зниження екологічних витрат, зростання продуктивності праці, скорочення пені та штрафів за забруднення навколишнього середовища тощо. Таким чином, повинна виконуватись така нерівність:

$$E_1 \geq E_2,$$

де: E_1 – витрати та втрати на екологічні заходи до використання лізингу у діяльності д/о підприємств;

E_2 – витрати та втрати на екологічні заходи після використання лізингу у діяльності д/о підприємств.

Науковці пропонують в оцінюванні схожих ефектів брати до уваги чинник часу, що визначає різну вартість ресурсів у часі при запровадженні заходів з метою отримання ефекту [2]. Для визначення екологічних ефектів на засадах застосування лізингу вартість ресурсів буде відмінною, оскільки лізингові платежі будуть рознесені у часі.

Відповідно про доцільність використання лізингу для екологізації діяльності д/о підприємств може свідчити індикатори граничного обсягу витрат. При цьому граничні витрати можна знайти наприклад за кожним із виду екологічних індикаторів у залежності від спрямованістю лізингу на вирішення конкретної еколого-економічної проблеми [3]. Загалом д/о підприємства Карпатського регіону України можуть виставляти різні цілі по екологізації власної діяльності на засадах застосування лізингу. Такі цілі можуть бути одиночними, попарними та системними.

Список літератури:

1. Ткачук О. Лізинг деревообробного обладнання: перспективи, методи, технології [Електронний ресурс] / О. Ткачук. – Режим доступу: <http://www.meblevyk.info/content/detail/78>.

2. Загородній А.Г. Планування та організація оновлення основних засобів на засадах лізингу: монографія / А.Г. Загородній, Н.Є. Селюченко. – Львів: ЛБІ НБУ, 2002. – 143 с.

3. Єлейко Я.І. Інвестиції, ризик, прогноз: [навч. посіб. для студ. екон. спец. вищ. навч. закл.] / Я.І. Єлейко, О.І. Єлейко, К.Є. Раєвський. – Л., 2000. – 176 с.